

Здравко Максимовић, Бранко Станимировић,
Саша Новаковић, Владимир Ђурђевић

ПРИРУЧНИК ЗА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ ВЕЖБИ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОБЈЕКТИМА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

Здравко Максимовић, Бранко Станимировић,
Саша Новаковић, Владимир Ђурђевић

ПРИРУЧНИК ЗА

ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ У

РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ

ВЕЖБИ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ У

ОБЈЕКТИМА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА

**ПРИРУЧНИК ЗА ЈЕДИНИЦЕ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ
У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ ЗА ПРИПРЕМУ ВЕЖБИ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ
У ОБЈЕКТИМА ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА**

Аутори

Здравко Максимовић
Бранко Станимировић
Саша Новаковић
Владимир Ђурђевић

Издавач

Стална конференција градова и општина
– Савез градова и општина Србије
Македонска 22, 11000 Београд

За издавача

Никола Тарбук, генерални секретар СКГО

Дизајн и припрема за штампу

Атеље, Београд
www.atelje.rs

Место и година издавања

Београд, 2024.

Ова публикација је припремљена у оквиру Пројекта „Одрживе и инклузивне услуге на локалном нивоу” који финансира Влада Шведске и реализује Стална конференција градова и општина – Савез градова и општина Србије (СКГО) уз стратешку подршку Шведске асоцијације локалних власти и региона (САЛАР).

Примарни циљ Пројекта је да створи услове да градови и општине у Србији постану одговорнији и ефикаснији у пружању инклузивних и квалитетнијих услуга свим мушкарцима, женама, дечацима и девојчицама у местима где живе, на основу принципа родне равноправности, приступа заснованог на људским правима, анализе засноване на доказима и фокусом на одрживост у областима животне средине, смањења ризика од катастрофа, родне равноправности и локалног економског развоја у складу са стандардима ЕУ и ревидираним националним законодавством и јавним политикама.

Израду ове публикације финансирала је Влада Шведске кроз пројекат „Одрживе и инклузивне услуге на локалном нивоу”. Садржај публикације искључива је одговорност аутора.

САДРЖАЈ

Списак скраћеница.....	5
1. УВОД	7
2. ЦИЉЕВИ СПРОВОЂЕЊА ВЕЖБИ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ	9
3. ПРАВНИ ОСНОВ.....	11
4. ФАЗЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ВЕЖБЕ И ОДГОВОРНЕ И ПАРТНЕР ИНСТИТУЦИЈЕ/ОРГАНИЗАЦИЈЕ	13
5. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА ЕЛАБОРАТА	17
6. ПРИМЕРИ.....	21
6.1. Општина Осечина	22
6.2. Општина Петровац на Млави	23
6.3. Општина Смедеревска Паланка	24
7. ПРИЛОЗИ.....	25

Списак скраћеница

СКГО	Стална конференција градова и општина
СВС МУП-а	Сектор за ванредне ситуације Министарства унутрашњих послова Владе Републике Србије
МДУЛС	Министарство државне управе и локалне самоуправе Владе Републике Србије
МЗЖС	Министарство заштите животне средине Владе Републике Србије
МЈУ	Министарство за јавна улагања Владе Републике Србије
ДВД	добровољно ватрогасно друштво
ЦЗ	цивилна заштита
ЈЦЗОН	јединице цивилне заштите опште намене
ЦК	Црвени крст

1. УВОД

Већина локалних самоуправа у Републици Србији се суочава са поплавама и земљотресима као неприхватљивим ризицима. Везано за изнете неприхватљиве ризике, неопходно је приступити континуираној едукацији становништва, са акцентом на децу школског узраста. Реализација вежби цивилне заштите у школама ће обезбедити, не само увођење процедура и упознавање са поступцима у случају катастрофа, већ и изградњи адекватног система цивилне заштите. Будућност система цивилне заштите зависи од наше ангажованости данас, а то се пре свега односи на систем образовања. Недовољна и неадекватна заступљеност у образовним програмима тема попут: цивилне заштите, климатских промена, адаптације на измењене климатске услове, мера и активности у циљу смањења ризика од катастрофа, мера личне и узајамне заштите и др. довела је до повећане рањивости нашег друштва. Непредузимање превентивних мера, односно изостанак смањења ризика од катастрофа у различитим секторима, допринело је и већим размерама када су штете од катастрофа у питању. Реализација вежби цивилне заштите у школама ће представљати и основ за даље функционисање и провере система смањења ризика од катастрофа и управљања у ванредним ситуацијама у установама основног образовања на територији Републике Србије. Посебна пажња ће се посветити проверама система за комуникацију, како постојећих средстава, тако и канала комуникације, односно процедура за кризно комуницирање. У оквиру ових активности извршиће се и провера средстава за узбуњивање, а биће састављени и посебни извештаји који ће садржати мере за унапређење постојећег стања. Такође, када су у питању путеви евакуације, односно места окупљања, биће прегледане све локације, а у односу на уочене недостатке, представиће се препоруке за унапређење. Учешће различитих институција и организација, како на локалном, тако и на националном односно међународном нивоу, допринеће квалитетнијој изградњи и поставци система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама. Оно што представља додатну вредност, јесте, упознавање и повезивање актера из различитих институција, што ће као крајњи резултат имати и непосреднију комуникацију, као и стицање већег поверења између различитих институција. Овакав приступ ће обезбедити више акције, посебно у делу превенције, али и код реаговања у случају катастрофа.

2. ЦИЉЕВИ СПРОВОЂЕЊА ВЕЖБИ ЦИВИЛНЕ ЗАШТИТЕ

Општи циљ: изградња система цивилне заштите на територији Републике Србије/локалне самоуправе, као адекватног одговора на ризике од катастрофа, Смањење жртава и повређених у случају катастрофа, као и материјалне штете.

Посебан циљ 1: нормативно уређивање деловања сисетма цивилне заштите у образовном систему на територији локалне самоуправе, као једне од кључних карика у систему цивилне заштите, односно система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама. Овај циљ је, уствари, директна последица и законских обавеза школских установа, односно локалне самоуправе, а све у циљу припреме и израде различитих аката и процедура, које представљају основ за институционалну поставку система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама. Поред израђених елабората за реализацију планиране вежебе цивилне заштите, све школе ће имати и писане процедуре за поступање у случају катастрофе, као и остала аката од значаја за процесе смањења ризика од катастрофа.

Посебан циљ 2: изградња институционалног оквира, као и повезивање различитих субјеката у систему смањења ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама на територији локалне самоуправе. Овде се, посебно, инсистира на изградњи „мреже“ повереника и заменика повереника цивилне заштите у установама образовања. Такође, од великог значаја је и институционално повезивање различитих субјеката, како на локалном нивоу, тако и са државним, односно међународним организацијама и институцијама од значаја. Овакав приступ обезбеђује учешће свих и изградњу платформе која ће бити постављена на јаким стубовима, који су оличени у различитим институцијама и организацијама у нашем друштву.

Посебан циљ 3: изградња функционалног оквира, односно успостављање ефикасног система континуиране едукације и извођење вежби цивилне заштите на територији локалне самоуправе, када су основне школе у питању. Од посебног значаја је едукација наставног особља, које ће у наредном периоду преносити знање деци. Такође, увођење обавезе организације и извођења сличне вежбе цивилне заштите, минимално једном годишње, обезбедиће се континуирани приступ и едукација свих наредних генерација, када су ризици од катастрофа у питању.

Посебан циљ 4: провера система узбуњивања, као и система и комуникационих канала, односно средстава кризне комуникације. Свака установа поседује одређена средстава и опрему за узбуњивање, односно обавештавање, као и остваривање неопходне комуникације са лицима и субјектима од значаја, како интерно, односно у самој

установи, тако и екстерно, са другим субјектима у окружењу. У односу на саму поставку и стање, предложиће се конкретне мере у циљу унапређења постојећих система, како у смислу израде процедура, обука, вежби, тако када је реч о изградњи, односно доградњи постојеће архитектуре система узбуњивања, односно комуникације.

Посебан циљ 5: инфраструктурна изградња, доградња и уређење објеката и простора унутар, односно у окружењу основних школа на територији локалне самоуправе, а све у циљу стварања безбедних објеката, локација и путева за реаговање у случају катастрофа. У односу на уочене недостатке, предложиће се мере у циљу стварања безбедних објеката и окружења, када су ризици од катастрофа у питању.

Посебан циљ 6: израда процедура и извођење вежби личне и узајамне заштите, када су деца са посебним потребама у питању. Посебне потребе код деце захтевају и посебну пажњу, посебно у делу планирања и израде процедура, како за заштиту, тако и за евакуацију и даље поступање у случају катастрофа.

Циљне групе:

Руководство школе – израдом посебних процедура за директоре и руководства школа, као и провером њихових способности управљања кризним ситуацијама, посебно када је реч о комуникацији, успоставља се ефикасан кризни менаџмент у образовним установама.

Наставно и ваннаставно особље – кроз едукацију и успостављање института повереника и заменика повереника цивилне заштите у свим основним школама, извршиће се додатно оспособљавање наставног и ваннаставног особља, не само за правилно поступање у случају катастрофа, већ и трансфер неопходних знања на генерације које долазе.

Деца – упознавање и едукација деце са основним процедурама у случају катастрофа, односно мерама из области личне и узајамне заштите у оквиру цивилне заштите. Такође, упознавањем са могућим ризицима у њиховом окружењу, односно сценаријима (реалне ситуације), допринеће се јачању безбедносне свести будућих генерација.

Цивилна заштита – реализацијом припремних активности, успоставиће се систем цивилне заштите, који се на територији града/општине састоји од повереника и заменика повереника и припадника јединица цивилне заштите опште намене, како по насељеним местима, тако и по различитим јавним предузећима и образовним установама. Интегрални приступ обезбедиће несметано и ефикасно функционисање у односу на ризике од катастрофа. Посебно је значајан систем повереника и заменика повереника који ће се успоставити у образовним установама на територији града/општине.

Систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама на територији града/општине – у односу на овакав приступ, који омогућава учешће шире друштвене заједнице, као и место и улогу појединица и институција, креираће се јединствен систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама. Квалитет и обухват овог система, зависи, у многоме, од учешћа различитих институција, као и појединаца у њему. Што више појединаца и институција узме учешће у изградњи и функционисању овог система, то ће његова улога и делотворност, када је питању одговор на катастрофе, бити већа.

3. ПРАВНИ ОСНОВ

Табела 1. Преглед аката од значаја за извођење вежбе цивилне заштите у школама

Закон о смањењу ризика од катастрофа и управљање ванредним ситуацијама („Службени гласник РС”, број 87 од 13. новембра 2018.)
Закон о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 129 од 29. децембра 2007, 83 од 5. августа 2014 – др. закон, 101 од 16. децембра 2016 – др. закон, 47 од 20. јуна 2018, 111 од 25. новембра 2021 – др. Закон)
Закон о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС”, бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017 – др. закон)
Статут града/општине
Одлука о Градској/Општинској управи
Процена ризика од катастрофа на територији града/општине
План заштите и спасавања од катастрофа на територији града/општине
План смањења ризика од катастрофа града/општине
Процена ризика од катастрофа школе
План заштите и спасавања од катастрофа школе
Одлука о организацији и функционисању цивилне заштите на територији града/општине
Статути ОШ
Правилник о раду повереника и заменика повереника цивилне заштите и критеријумима за њихово именовање („Сл.гласник РС” број 102/2020 од 24.7.2020. године)
Уредба о саставу, начину и организацији рада штабова за ванредне ситуације („Службени гласник РС”, број 27 од 13. марта 2020. године)
Уредба о јединицама цивилне заштите, намени, задацима, мобилизацији и начину употребе („Службени гласник РС”, број 84 од 12. јуна 2020. године)
Годишњи план рада Штаба за ванредне ситуације града/општине

4. ФАЗЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ВЕЖБЕ И ОДГОВОРНЕ И ПАРТНЕР ИНСТИТУЦИЈЕ/ ОРГАНИЗАЦИЈЕ

Главне фазе организације вежбе:

I фаза: припреме за извођење заједничке вежбе. Ове припреме обухватају: припрему и одржавање састанака, комуникацију и координацију активности, обилазак школа, израду елабората за извођење вежбе, израду решења о именовању повереника и заменика повереника цивилне заштите, обуке повереника и заменика повереника цивилне заштите, презентације и едукације наставног и ваннаставног особља у школама, презентације и едукације деце у школама, провере система везе и узбуњивања и др.

II фаза: извођење заједничке вежбе у свим објектима основних школа на територији града/општине. Ова вежба ће се извести 1. марта, поводом Светског Дана цивилне заштите и/или 13. октобра, поводом Међународног Дана смањења ризика од катастрофа.

III фаза: Евалуација и представљање резултата, као и препорука за унапређење постојећег стања, а све у циљу стварања ефикасног система цивилне заштите. Ова фаза ће бити реализована, углавном, од стране надлежне организационе јединице у оквиру Општинске/Градске управе за послове цивилне заштите, у периоду непосредно после вежбе (до 60 дана након вежбе).

Евалуација вежби треба да допринесе уочавању недостатака и уклањању, тј. корекцији истих, било да се ради о недостацима у делу писаних процедура, било да је реч о обучености лица, недостацима у систему обавештавања, грађевинским објектима и др. Поред уочених недостатака, односно, могућности да се неке ситуације унапреде, извештај о реализацији садржаће и препоруке за унапређење постојећег стања, за сваки објект појединачно, као и за систем цивилне заштите, генерално.

Табела 2. Преглед институција/организација у организацији вежбе

Институција/ организација	Улога
Локални Штаб за ВС	I фаза: Планирање у оквиру Плана рада и логистичка подршка у координацији активности и обезбеђењу ресурса.
	II фаза: Активно учешће у реализацији, посебно у делу комуникације и координације са субјектима и снагама система смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама на територији ЈЛС
	III фаза: организација седнице Штаба за ВС у циљу сагледавања одржаних вежби и постигнутих циљева, као и уочених недостатака и доношење препорука за унапређење
Надлежна организациона јединица Градске/ Општинске управе за послове цивилне заштите	I фаза: израда Елабората за извођење вежбе, едукација запослених и деце, координација са свим учесницима и извештавање Штаба за ВС по потреби.
	II фаза: Подршка руководству школе у спровођењу вежбе и надзор при реализацији.
	III фаза: Израда Извештаја о реализацији, представљање изведене вежбе и уочених недостатака, као и мера за унапређење.
Повереници ЦЗ	I фаза: Подршка у изради Елабората, посебно у делу снимања објеката и утврђивања путева евакуације и места окупљања.
	II фаза: Активно учешће у вежби, снимање вежбе, обезбеђење вежбе.
	III фаза: Подршка у изради Извештаја о одржаним вежбама.
ЈЦЗОН	I фаза: нема активности у овој фази .
	II фаза: Активно учешће у вежби, снимање вежбе, обезбеђење вежбе.
	III фаза: Нема активности у овој фази.
Руководство школе	I фаза: Подршка у изради Елабората, учешће у едукацији запослених и деце, комуникација са субјектима од значаја за припрему и реализацију вежбе.
	II фаза: Према Елаборату поступање у реализацији вежбе.
	III фаза: Подршка у изради Извештаја о одржаним вежбама, предузимање активности по мерама у циљу отклањања уочених недостатака.
СВС МУП-а	I фаза: Подршка у изради Елабората, учешће у едукацији запослених и деце
	II фаза: Према Елаборату поступање у реализацији вежбе..
	III фаза: Подршка у изради Извештаја о одржаним вежбама.
ЦК	I фаза: Подршка у изради Елабората, учешће у едукацији запослених и деце.
	II фаза: Према Елаборату поступање у реализацији вежбе.
	III фаза: Подршка у изради Извештаја о одржаним вежбама.
Субјекти од посебног значаја	I фаза: Подршка у изради Елабората, учешће у едукацији запослених и деце.
	II фаза: Према Елаборату поступање у реализацији вежбе..
	III фаза: Подршка у изради Извештаја о одржаним вежбама.
ДВД	I фаза: Подршка у изради Елабората, учешће у едукацији запослених и деце.
	II фаза: Према Елаборату поступање у реализацији вежбе.
	III фаза: Подршка у изради Извештаја о одржаним вежбама.

Укључивање жена, угрожених грађана и маргинализованих група (осетљиве категорије становништва)

Реализацијом вежби цивилне заштите у основним школама укључиће се широк круг осетљивих категорија становништва. Од изузетне важности је да се укључивање ових категорија, односно, појединаца који припадају одређеним осетљивим категоријама становништва, изврши на начин да се изврши њихова интеграција у постојећи систем смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама. Једино кроз активно учешће лица из осетљивих категорија становништва, учинеће се да одговор на будуће катастрофе буде адекватан. Важно је у сценаријама за извођење вежбе, предвидети и реалне ситуације у којима ће се наћи лица из осетљивих категорија, као и њихове адекватне одговори на изазове. У случају извођења вежби у школама, поред деце и жена, осетљиве категорије становништва могу да буду и следећа лица: стари (наставно и ваннаставно особље), слабо покретни, особе са инвалидитетом, хронични болесници итд.

5. ПРЕГЛЕД САДРЖАЈА ЕЛАБОРАТА

Препорука је, а и предлог настао радом на овом приручнику, да Елаборат за извођење вежби цивилне заштите у школама, буде сачињен у односу на следећи садржај:

САДРЖАЈ

1. УВОД

У уводном делу неопходно је дати приказ разлога, односно, потреба за оваквим вежбама цивилне заштите. Такође, укратко дати и приказ територије и ризика од катастрофа локалне самоуправе, односно, кратак осврт на Процену ризика од катастрофа и Процену ризика школе. Уводни део, по правилу, не треба да буде преопширан и довољно га је изнети на једној А4 страни куцаног текста, са, евентуално приказаном картом локалне самоуправе или школе.

2. РЕШЕЊЕ ЗА ИЗВОЂЕЊЕ ВЕЖБЕ

Решење за извођење вежбе доноси директор школе. Решење о извођењу може донети, уместо директора школе, надлежна организациона јединица за послове цивилне заштите у оквиру Општинске/Градске управе или локални Штаб за ВС. У случају да овај акт доноси локални Штаб за ВС, онада је препорука да тај акт буде у форми Закључка (видети члан 17. Уредбе о саставу, начину и организацији рада штабова за ванредне ситуације «Службени гласник РС», број 27 од 13. марта 2020.). У наставку се даје могући садржај овог Решења, али је, наравно, допуштено да сваки директор доноси решење у складу са својим захтевима.

Пример садржаја решење о извођењу вежбе:

Правни основ:

I Тема вежбе – овде навести о којој опасности је реч и где се догађај десио

II Циљ вежбе – навести жељене циљеве који ће се постићи реализацијом вежбе (пример: јачање капацитета смањења ризика од катастрофа и управљања ванредним ситуацијама ЈЛС; јачање капацитета система ЦЗ и сл.)

III Наставна питања – навести шта се конкретно постиже, односно, провера реализацијом вежбе, већ је предмет едукације запослених у школи, деце, припадника цивилне заштите итд. (пример: провера оспособљености запослених у школи и припадника цивилне заштите за поступање током и након конкретне опасности; провера опреме итд.)

IV Место и време извођења вежбе – навести тачно место и време одржавање вежбе

V Назив вежбе – назив вежбе може да буде у односу на место извођења вежбе или опасности која се претпоставља

VI Елаборат вежбе – навести битне елементе за припрему Елабората, попут: ко израђује Елаборат, шта је Сценарио и на основу чега се израђује (да ли се израђује на основу конкретног документа – Процена ризика од катастрофа за ЈЛС или Процена ризика од катастрофа за школу или је нека друга теоријска претпоставка и сл.), која су остала документа коришћена за припрему Елабората (попут Плана заштите од пожара за школу, План евакуације итд.)

VII Састав учесника вежбе:

Састав вежбајућих: навести ко учествује активно у вежби

Пратиоци вежбе: навести ко ће присуствовати извођењу вежбе, али без активног учешћа

VIII Руковођење вежбом – Вежбом руководи група у саставу: навести конкретно, именом и презименом, као и радним местом, односно, функцијом, ко је у групи за руковођење вежбом, Такође, додатно, може се навести и задатак ове групе, односно, конкретна задужења, попут: учешће у припреми Елабората, информисање запослених, деце и осталих учесника о задацима од значаја за реализацију вежбе, информисање јавности, пријем и распоређивање пратиоца вежбе, припрема и одржавање едукације запослених и деце о правилном понашању пре, у току и након катастрофа итд.

3. ПЛАН РЕАЛИЗАЦИЈЕ ВЕЖБЕ

3.1. План припрема за вежбу

План припрема за вежбу утврђује начин и поступке које треба извести да би извођење вежбе текло неометано. Неопходно је навести да се сваки учесник вежбе мора држати плана и упутстава, а посебно мера везано за безбедност и здравље на раду, односно, учешћа у вежби. Овде треба навести време, место, теме и учеснике на припремним састанцима у циљу израде Елабората, као и дефинисања и давање задатака за учеснике вежбе. Може се навести, уколико је то планирано, место и време одржавања конференције за медије, као и одржавање генералне пробе вежбе (није неопходно, али уколико се планира провера пре извођења вежбе, онда је неопходно навести место и време, као и учеснике са задацима у генералној проби).

3.2. Сценарио вежбе

Сценарио вежбе се састоји из следећих делова:

Основни подаци о локацији: (опис локације са важним детаљима о површинама које се користе)

Додатне информације: (удаљеност од хитних служби и/или критичне инфраструктуре и сл.)

Тактичка претпоставка: (сценарио шта би могло да се догоди – може се преузети и из Процене ризика од катастрофа за ЈЛС, односно, школски објекат)

3.3. Преглед учесника вежбе

Дати преглед свих структура које су укључене у припрему и реализацију вежбе. Пожељно је дати преглед и према старосној и полној структури.

3.3.1. План размештаја учесника вежбе

Укратко приказати почетне и завршне локације учесника у вежби, са прегледом зборног места, односно места окупљања.

3.4. Задатак за вежбајуће структуре (учеснике вежбе)

За сваку вежбајућу структуру (организацију или институцију) неопходно је укратко приказати задатке, са посебним освртом на специфичне захтеве (попут: спасавања из рушевина, прве помоћи итд.).

3.5. План извођења вежбе

3.5.1. План извођења вежбе – табеларни приказ

Сатницу извођења вежбе, са задацима и извршиоцима, у овом делу приказати у оквиру табеле.

3.5.2. План ангажовања сваког од појединачних учесника

Сваког учесника, са припадајућим задацима и распоредом, приказати у овом делу (може и као табеларни приказ).

3.6. План материјално техничког обезбеђења

Дати кратак прегледа ангажованих ресурса према вежбајућим структурама (може као табела).

3.7. Графичка документација

У овом делу дати графичке приказе, односно, шеме размештаја, путева евакуације (унутрашњи и спољашњи), путева реаговања, места окупљања, хидрнатске мреже итд. Такође, у овом делу може да се изнесе и шема поступања запослних, односно ученика, као и осталих учесника (поступци).

3.8. План мера БЗНР, ЗЖС и ЗоП

У односу на Закон о безбедности и здрављу на раду («Сл. гласник РС», бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017 - др. Закон), односно, потребе предузимања прве помоћи и других радњи у циљу безбедности учесника, неопходно је истаћи посебне мере и надлежне за спровођење истих. Акценат при организацији оваквих вежби је на безбедности свих учесника.

3.8. План телекомуникационог и информационог обезбеђења

Укратко дати приказ средстава везе, као и комуникационих канала. Такође, приказати и одговорне за обезбеђење комуникационих средстава. Овај приказ може да се представи и кроз табелу.

3.9. План финансијског обезбеђења

У односу на финансијске потребе за припрему и/или реализацију вежбе, неопходно је дати приказ средстава, као и одговорних за обезбеђење средстава (може као табеларни приказ).

3.10. План информисања јавности

У овом делу изнети одговорне за обавештавање јавности, као и посебне захтеве у смислу организације конференције за новинаре и сл. Изнети начин обавештавања (саопштење, сервисна информација и сл.), као и медије који ће се користити у циљу обавештавања јавности.

4. ЕВАЛУАЦИЈА И АНАЛИЗА ВЕЖБЕ

Дати кратак приказ планираних састанака у циљу евалуације, као и потребних радњи (израда извештаја и сл.).

5. ПРИЛОЗИ

У случају да је неопходно, у овом делу дати прилоге, попут: фотографија, цртежа, илустрација, посебних упутстава и сл.

6. ПРИМЕРИ

У оквиру пакета подршке, општине: Осечина, Смедеревска паланка и Петровац на Млави су заједно са СКГО и Шведском асоцијацијом општина и региона у периоду 2018-2023. година реализовале пројекат „Превенција и управљање ванредним ситуацијама“.

Завршна активност пакета подршке била је Симулациона вежба евакуације ученика и запослених из основних школа са подручја општина учесница у пројекту.

6.1. Општина Осечина

Време одржавања вежбе	26. октобар 2018. године у времену од 11:30 до 12:30 часова
Место одржавања вежбе	ОШ „Војвода Мишић“ у Пецкој, улица Краља Петра Првог бр.50
Сценарио	Земљотрес
Учесници вежбе	ОШ „Војвода Мишић“ у Пецкој: деца (198), наставници, помоћно особље и управа школе (43); Повереник цивилне заштите и заменик повереника цивилне заштите ОШ „Војвода Мишић“ у Пецкој (2); Одељење за ванредне ситуације у Ваљеву – ПВСО Осечина (8); Полицијска станица Осечина са једном патролом саобраћајне полиције (2); Дом здравља „Осечина“, са једном мобилном здравственом екипом (4); Електродистрибуција – Пословница Осечина (3);
Пратиоци вежбе	Представници Одељења за ванредне ситуације у Ваљеву, руководство Општине Осечина, чланови Штаба за ванредне ситуације Општине Осечина, представници субјеката од посебног значаја са подручја Општине Осечина, представници Предшколске установе Лане, представници других основних и средњих школа (директори, наставници географије и учитељи) са подручја општине Осечина, представници Општинске организације Црвеног крста Осечина, представници локалних медија и представници Сталне конференције градова и општина
Израђен материјал	Елаборат за извођење вежбе Плакати (брошуре) „ЗЕМЉОТРЕС – КАКО СЕ ЗАШТИТИТИ“ 50 светлоодбојних прслука са натписом „ЦИВИЛНА ЗАШТИТА“
Напомена	Ово је била прва оваква вежба у којој су учествовали представници Цивилне заштите у општини Осечина након више од 30 година
Медијско извештавање	https://osecina.com/vesti/vezbe-cz-u-skolama/

6.2. Општина Петровац на Млави

Време одржавања вежбе	17. октобар 2023. године у времену од 11:00 до 12:00 часова
Место одржавања вежбе	ОШ „Професор Брана Пауновић” у Каменову у општини Петровац на Млави
Сценарио	Земљотрес
Учесници вежбе	Група за руковођење вежбом у саставу: 1. Зоран Јанковић, Начелник штаба за ВС – руководиоца вежбе, заменик Аца Животић рук СО тимова, 2. Сандра Животић, директор ОШ „Професор Брана Пауновић” у Петровцу на Млави ОШ „Професор Брана Пауновић” у Каменову: деца – ученици (70), наставници, помоћно особље и управа школе (25); Повереник цивилне заштите и заменик повереника цивилне заштите ОШ “Професор Брана Пауновић” у Каменову; Полицијска станица Петровац на Млави са једном патролом саобраћајне полиције; Одељење за ванредне ситуације у Пожаревцу – ВСЈ Петровац на Млави; Дом здравља Петровац на Млави са једном мобилном здравственом екипом; Општа Болница – Петровац на Млави; Електродистрибуција Петровац на Млави; Црвени крст Петровац на Млави; Надлежни Општинске управе управе општине Петровац на Млави
Патиоци вежбе	Представници Одељења за ванредне ситуације у Пожаревцу, Представници Министарства одбране – центра за локалну самоуправу Пожаревац; Представници околних општина за послове одбране; Руководство општине Петровац на Млави; Чланови Штаба за ванредне ситуације општине Петровац на Млави; Представници субјеката од посебног значаја за заштиту и спасавање са подручја општине Петровац на Млави; Представници других основних и средње школе са подручја општине Петровац на Млави; Представници Општинске организације Црвеног крста Петровац на Млави; Представници локалних медија; Представници Сталне конференције градова и општина
Израђен материјал	Елаборат за извођење вежбе Плакати (брошуре) „ЗЕМЉОТРЕС – КАКО СЕ ЗАШТИТИТИ” 50 светлоодбојних прслука са натписом „ЦИВИЛНА ЗАШТИТА”
Медијско извештавање	

6.3. Општина Смедеревска Паланка

Време одржавања вежбе	24. октобра 2023. године, од 13:00 до 13:35
Место одржавања вежбе	ОШ „Олга Милошевић“
Сценарио	Земљотрес
Учесници вежбе	Заједно са ученицима, у вежби је учествовало око 120 људи Руководилац вежбе био је Владимир Ђурђевић, секретар Штаба Ватрогасно-спасилачка јединица МУП-а Србије, Црвени крст из Смедеревске Паланке, односно волонтери ове организације, Служба Хитне помоћи Дома здравља, „Електроморава“ из Смедеревске Паланке и Полицијска станица
Пратиоци вежбе	Представници Одељења за ванредне ситуације у Пожаревацу, Представници Министарства одбране – центра за локалну самоуправу Пожаревац; Представници околних општина за послове одбране; Руководство општине Петровац на Млави; Чланови Штаба за ванредне ситуације општине Петровац на Млави; Представници субјеката од посебног значаја за заштиту и спасавање са подручја општине Петровац на Млави; Представници других основних и средње школе са подручја општине Петровац на Млави; Представници Општинске организације Црвеног крста Петровац на Млави; Представници локалних медија; Представници Сталне конференције градова и општина
Израђен материјал	Елаборат за извођење вежбе Плакати (брошуре) „ЗЕМЉОТРЕС – КАКО СЕ „ЗАШТИТИТИ“ 50 светлоодбојних прслука са натписом „ЦИВИЛНА ЗАШТИТА“
Напомена	У једном одељену седмог разреда, ученик је лице са посебним потребама, дечак који болује од церебралне парализе. У договору са његовом мајком, и персоналним асистентом, одлучено је да дечак и његов асистент учествују у вежби
Медијско извештавање	Портал „Паланка данас“ и ТВ „Јасеница“ из Смедеревске Паланке https://palankadanas.com/video-u-os-olga-milosevic-odrzana-je-vezba-civilne-zastite/ https://tvjasenica.rs/u-os-olga-milosevic-odrzana-vezba-civilne-zastite-smederevska-palanka-2023/ https://www.youtube.com/watch?v=8ztTMESCJww

7. ПРИЛОЗИ

План извођења вежбе

Време извођења		Трајање активности у минутима	Носилац активности	АКТИВНОСТ	НАПОМЕНА
11:30	12:00	30	Руководилац вежбе	Прихват и размештај пратилаца вежбе и учесника	По шеми размештаја
12:00	12:01	1	Руководилац вежбе	Почетак вежбе	Заштита (лична и узајамна) у случају земљотреса
12:01	12:05	4	Запослени у ОШ, припадници ЦЗ и ДВД	Информисање учесника и посматрача вежбе	Евакуација из објекта
12:05	12:10	5	Запослени у ОШ, припадници ЦЗ и ДВД	Наставак евакуације према упутствима и прихват на месту окупљања	По шеми размештаја
12:10	12:13	3	Руководилац вежбе	Провера објекта (провера да ли је неко лице остало и електро склопке)	Према упутствима за понашање у случају земљотреса
12:13		/	Руководилац вежбе	КРАЈ и Делимична анализа вежбе са представницима свих учесника	Према Елаборату

ПОСТУПЦИ

ФАЗЕ	НАСТАВНИЦИ	БАЦИ
Упозорење	1 Дати упозорење/аларм уместо подрхтавања услед земљотреса. Дати инструкције ђацима.	Пажљиво слушати.
	2 Одмах се сакрити испод стола.	Одмах се сакрити испод стола.
Самозаштита	3 Сачекати да се заврши подрхтавање у случају земљотреса. (између 15 и 20 секунди. Зависи од случаја до случаја)	Сачекати да се заврши подрхтавање у случају земљотреса. (између 15 и 20 секунди. Зависи од случаја до случаја)
	4 Упутити ђаке да направе ред (да се посторије) у учионици или ходнику.	Направити ред (постројити се) у учионици или ходнику.
Евакуација	5 Започети евакуацију. Кренути на челу колоне да би проверили сигурност.	Започети евакуацију. Кренути иза наставника.
	6 Кренути ка месту окупљања.	Кренути ка месту окупљања.
	7 Долазак на место окупљања.	Долазак на место окупљања. Окупљање по разредима.
	8 Проверити број ђака у сваком разреду.	Чекати у тишини.
Извештавање	9 Известити директора о ситуацији у сваком разреду. (да ли су сви ђаци евакуисани или не)	Чекати у тишини.
	10 Директор се упознаје са ситуацијом. Ако наставници не препозану неког, затражиће помоћ од других.	Чекати у тишини.
	11 Неопходно је да наставници (специјални тим за проверу стања зграде) провери штете на згради и осталим грађевинама.	Чекати у тишини.
	12 Директор извештава Градску управу/ситуациони центар/1985 о ситуацији у школи.	Чекати у тишини.
Крај	Крај	Крај

Пре земљотреса

- ✓ Сазнај што више о земљотресу и шта треба да учиниш ако до њега дође.

- ✓ Вежбај за случај земљотреса прву помоћ и само-помоћ, евакуацију, гашење пожара...

- ✓ Припреми комплект за преживљавање.

- ✓ Изради породични план заштите и спасавања.

Током земљотреса

- ✓ Заклони се испод масивног стола, у углу собе или испод носиве греде.

- ✓ Одмакни се од грађевина, стубова, далеководова...

- ✓ Ако си затрпан скрени пажњу на себе лупањем по цеви или зиду, избегавај викање (штедиш енергију, кисеоник, не удишеш прашину).

- ✗ Не користи степенице.

- ✗ Не користи лифт.

- ✗ Не скачи кроз прозор.

Након земљотреса

- ✓ Остани миран, не шири панику.

- ✓ Контактирај породицу, покушај да помогнеш повређенима.

- ✓ Искључи воду, плин и струју.

- ✓ Изађи на отворено.

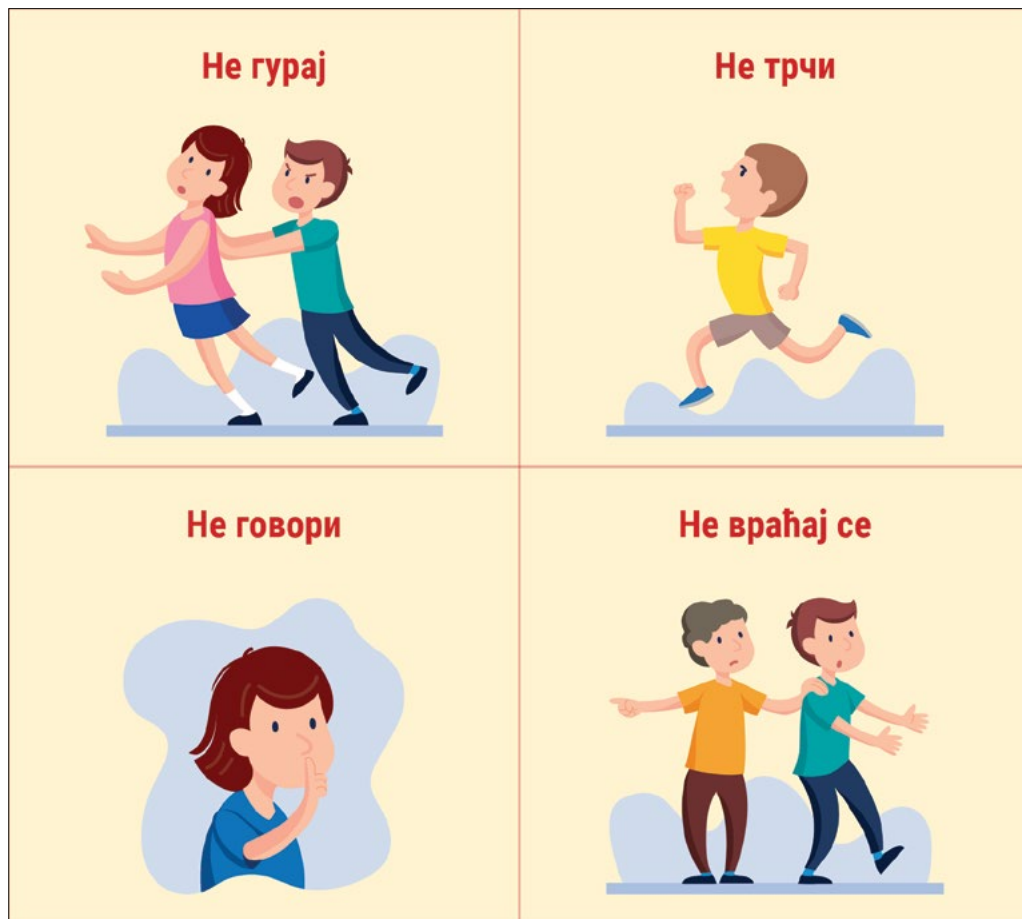

- ✓ Слушај вести и упутства хитних служби.

- ✗ Избегавај коришћење телефона и ГСМ апарата, избегавај вожњу аутомобилом.

4 НЕ У ЕВАКУАЦИЈИ ЗА УЧЕНИКЕ

Правила за ученике када дође до катастрофе

Када дође до катастрофе, наставници морају сарађивати ради заштите и управљања ученицима.

Гурање и трчање могу створити још једну несрећу и опасну ситуацију.

Ако дође до катастрофе, деца могу постати панична и бучна. У ситуацији буке, наставници не могу упутити ученике, стога у основи када се ученици евакуишу из учионице или просторија, не би требало да праве буку.

Када завршите евакуацију, немојте се враћати у зграду. Нико не зна шта се може догодити након катастрофе.

4 НЕ – УПУТСТВО У СЛУЧАЈУ ЗЕМЉОТРЕСА ЗА ДИРЕКТОРЕ ШКОЛА

НЕ ПАНИЧИТИ

**НЕ КОРИСТИТИ ТЕЛЕФОН
БЕЗ ПРЕКЕ ПОТРЕБЕ**

**НЕ ВРАЋАТИ СЕ
У ЕВАКУИСАН ОБЈЕКАТ**

**НЕ ПУШТАТИ УЧЕНИКЕ И ЗАПОСЛЕНЕ
КУЋИ БЕЗ ДОЗВОЛЕ НАДЛЕЖНИХ**

15 КОРАКА ЗА БЕЗБЕДНЕ ШКОЛЕ: ШТА РАДИТИ У СЛУЧАЈУ ЗЕМОТРЕСА – КРАТКО УПУТСТВО ЗА ДИРЕКТОРЕ ШКОЛА

1. Лична заштита: САГНИ СЕ, ЗАШТИТИ СЕ, САЧЕКАЈ (у току земљотреса)
2. Узбуђивање (употребом сирене, мегафона, звоном или гласом/разгласом)
3. Објава почетка евакуације (одмах по завршетку потреса)
4. Надзор евакуације ученике, запослених и лица која су се затекла у објекту
5. Провера свих просторија за претрагом у случају да су нека лица остала у објекту
6. Гашење инсталација (струја и гас)
7. Организација и спровођење прве помоћи у случају потребе (након изласка на безбедно место/место евакуације/ место окупљања – ван објекта)
8. Позивање хитних медицинских служби уколико је потребно – **194**
9. Пребројавање ученика, запослених и других лица
10. Извештавање надлежних од догађају (број страдалих, број и стање повређених, број несталих, стање објекта и сл.):
 - Сектор за ванредне ситуације/ватрогасци – **193**
 - Градски штаб за ванредне ситуације – **1985**
11. Комуникација са надлежним из Школске управе и локалне самоуправе за даље поступање: “Да ли наставити са активностима од корака 12 до корака 15” или „Сачекати долазак надлежних служби”
12. У случају да је могуће, организација и спровођење визуелног прегледа објекта ради брзе процене штете
 - стубови, греде, међуспратне таванице и сл. – визуелни преглед за могуће пукотине или деформације;
 - димњак, елементи фасаде, лустери, стаклене површине, полице и сл. – визуелни преглед у циљу безбедности у случају отпадања лабилних делова, како на спољним деловима зграде, тако и у унутрашњости зграде
13. У случају да је то могуће, сачекати стручно лице за преглед објекта
14. Комуникација са Школском управом у циљу добијања даљих инструкција:
 - У случају блажег земљотреса – да ли је могуће наставити наставу?
 - У случају јачег земљотреса – да ли је објекат безбедан за даљу употребу?
15. Заказивање званичног прегледа објекта од стране стручних лица у циљу израде записника о процени штете и потреба након земљотреса

**У случају да школа има истурена одељења, неопходно је да директор школе овласти неког од запослених за свако истурено одељење, односно, сваки објекат.*

***У објектима где се спроводи заједничка настава са неком другом образовном установом, директор школе је одговоран за организацију и спровођење мера и активности у циљу заштите од земљотреса.*

План мера БЗНР, ЗЖС и ЗоП

Сви учесници вежбе потребно је да се придржавају Закона о безбедности и здрављу на раду („Сл. гласник РС”, бр. 101/2005, 91/2015 и 113/2017 – др. закон). Овим законом уређује се спровођење и унапређивање безбедности и здравља на раду лица која учествују у радним процесима, као и лица која се затекну у радној околини, ради спречавања повреда на раду, професионалних обољења и обољења у вези са радом.

У току извођења вежбе, сви учесници су у обавези да се придржавају следећих мера безбедности:

- Све активности и поступци одвијају се искључиво по команди руководиоца вежбе;
- У току извођења вежбе, ученицима се забрањује употреба мобилних телефона и других средстава за фотографисање и снимање, како би се избегле евентуалне повреде изазване непажњом;
- Неопходно је придржавати се прописаних епидемиолошких мера у циљу спречавања појаве и ширења заразних болести (пример: COVID19);
- Са опремом и техником руковати у складу са упутством произвођача и према инструкцијама које се добију од повереника цивилне заштите.

СТАЛНА
КОНФЕРЕНЦИЈА
ГРАДОВА И
ОПШТИНА

САВЕЗ ГРАДОВА И ОПШТИНА СРБИЈЕ

Македонска 22/VIII
11000 Београд, Србија

T: 011 3223 446
E: secretariat@skgo.org

www.skgo.org

